

Lilian Loit Lepna noortekeskusest:
„See reis oli nagu teisest maailmast.“ Lk 3

IV aastakäik RAKVERE VALLA AJALEHT Detsember 2021 • Nr 12 (48)

Sõmeru kool pidas sünnipäeva

KADI MURAKAS
VIRGE ONG

220 – milline uhke number! Oleme rõõmsad, et meie hariduslugu on jätkunud nii paljudeks aastateks ning siinkohal peame silmas kõiki Sõmerul ja Aluveres asunud koole läbi aegade, kus piirkonna lastele kooliharidust on antud.

Ajalooürikute kaudu on teada, et esmakordselt mainiti kooli Sõmerul 1801. aastal, mil Rakvere kihelkonna pastor A.N.Winkleri esitas aruande EELK Konsistooriumile ning ütles muuhulgas: „Talurahvakoole on kolm: Rakvere, Uhtna ja Sõmeru mõisa piirkonnas. Viimase olen ma neil päevil mõisaga kokkuleppel asutanud, enne olen ma leidnud, et Sõmeru piirkonnas on vanemad oma laste harimisel väga hooletud olnud.“ Dokument oli dateeritud 8. detsembri seisuga. Kuna kooli asutamise täpset kuupäeva teada ei ole, kuid 19. sajandil said lapsed koolipinki istuda alles siis, kui loomade karjatamine lõppes, valisimegi kooli sünnipäeva mardi- ja kadripäeva vahele. Igal aastal, 11. novembril, on meie sünnipäevalaps piduehtes ja tähistame hariduse andmise esmamainimise möödumist Sõmerul.

Ilusa ümmarguse juubeli auks toimus tegevusi tervelt nädal aega jutti. Sünnipäevahommik algas kooli juhtkonna tervitusega peauksel ning seejärel kõlasid head soovid ka läbi kooliraadio. Direktor Virge Ong õnnitles kõiki kooli sünnipäeva puhul ning pärast seda laulsime üheskoos sünnipäevalaulu. Kuna aulasse koguneda polnud võimalik, asusime igaüks oma klassiruu-

Koolikalli.

mis või töökohas, aga laul kõlas sellegi poolest hästi ja oli ilus kuulata. Selle päeva tunnid olid lühemad ning õpetajate rollis olid taaskord üheksandikud. Õpetajate päeval tulid nad oma ülesandega nii hästi toime, et õpetajad usaldasid nooremad õpilased nende kätte ning läksid ise õppekäigule Rakvere keskraamatukokku. Sealsete töötajate juhendamisel uuriti raamatukogu kasutusvõimalusi, ammutati uusi teadmisi ning planeeriti ettevõtlikke õppetunde, et neid otse raamatukogus teha. Oleme väga tänulikud vastuvõtjate asjatundlikule juhendamisele ning loodame põnevale koostööle. Päeva lõpuks tõdesime, et üheksandikud tulid taas oma ülesandega kenasti toime ning õpetajad naasid raamatukogust uute mõtetega. Kokk Ave oli valmistanud maitstva sünnipäevatordi ning tundide lõppedes läksime kogu kooliperega õue, et teha oma koolile üks korralik sünnipäevakalli.

Järgmisel päeval riietusime kooli auks kooli värvidesse. Kellel vähegi võimalik, kandis sinist ja kollast tooni rõivaid.

Tulemus sai vahva, osavõtjaid oli arvestatav kogus ning selleks päevaks värvus kool siia-sinna ringi liikuvatesse sinikollastesse värvilaikudesse. Õpetajad olid ka kenasti kooli värvi rõivastes ja naljaga pooleks arutati, et selline võiski meie tööriietus välja näha.

Uue nädala alguses saatsime küsitlusedelid õpilaste kodudesse. Palusime lastel uurida, kas keegi nende lähedastest on Sõmeru koolis käinud ja kui on, siis soovisime, et nad oma toredamaid mälestusi meiega jagaks. Teisipäevaks kolmapäevaks olid vilistlaste vahvad meenutused meil käes. Lisaks üleüldisele, nagu toredad sõbrad, hea koolisõök ja huvitavad klassireisid, oli eriti tore lugeda konkreetseid juhtumisi. Näiteks Marek Tala-laeva eredaim mälestus oli see, kui vanast Aluveres koolimajast koju tulles onu Fedja lapsed saani peale korjas ja Sõmerule sõidutas. Viktoria Orumägi meenutas, kuidas endine direktor Juhan Utt kord ootamatult põõsast välja hüppas ja pilti tegi. Me ei tea küll tolle hetke põhjust või situatsiooni,

mis seal parasjagu käsil oli, aga mälestuse lugeja peas hakkas igatahes film jooksuma ja suu läks muigele. Mitmeid kordi toodi meenutustes välja just inglise keele õpetaja Evi Aluoja ning tema nõudmisi ainetun-nis. Näiteks Toivo Murakas ei unusta kunagi ära lauset: „Hello, mrs Aluoja...“. Liina Ups meenutab aga seiku, kui Ubja bussist maha jäädes tuli 8 km kodu poole kõndida ning oli täiesti tavaline, et seda tehti mööda raudteed, sest nii sai rongi möödudes ennast peale hääletada.

Terve nädala oli teisel kor-rusel avatud heade soovide raamat ning sünnipäevaõnnitlusi ja pilte postitati ka klasside seintele. Enamasti sooviti õnne, tervist ja edu edaspidiseks. Muidugi ka seda, et kool ikka kehtaks ja kunagi ära ei lõppeks. Üks eriti tore ja südamluk soov koolile kõlas nii: „Palju õnne kool! Loodan, et oled tugev ja ettevõtlik. Kui on mure, ütle meile, me aitame sind alati kui vaja, nii et ära muretse. Oled üks parim kool.“ Samuti sai nädala jook-sul osa võtta õpilasesinduse

üles seatud QR-koodi viktoriini-st. Koodid olid peidetud ja et vastuseid kirja panna, pidi kõigepealt küsimused üles leidma.

Vahva üllatuskingitusega tulid kooli õnnitlema vallavanem Maido Nõlvak, haridus- ja noorsootööõunik Monica Jaanimets ja spordi- ja tervise-edenduse spetsialist Siiri Kohver. Oleme Liikuma Kutsu-va Kooli võrgustiku liige ning tänu kinkekaardile saame Siiri abiga rajada madalseiklusraja, mille kaudu meie liikumisvõimalused kooli õuealal avardu-vad veelgi.

Sünnipäevanädal oli tore ning kõikide meie tegemistega saab tutvuda kooli Facebooki lehel. Kuigi hetkeolukorda arvestades ei olnud mõistlik suurel hulgal koguneda, leidsime tähistamiseks alternatiivid ning iga päev oli omamoodi huvitav ja vahva. Väärrikas number sai väärikselt tähistatud. Alustades uhkelt oma uut kümnendit, loodame, et aeg annab meile kord võimaluse tuua taas kokku kõik need, kes on olnud ühel või teisel viisil Sõmeru kooliga seotud.

Sõmeru loodus- ja tehnikamaja saab juurdeehituse

Juurdeehitust ootav loodus- ja tehnikamaja.

Sõmeru noorte loodus- ja tehnikamaja lõunapool-sesse külge on kavandatud juurdeehitus, kuhu tulevad vallavalitsuse majandusük-suse abiruumid ja garaažid tehnika hoidmiseks ning vajadusel remontimiseks. Juurdeehitus tuleb ühekorru-seline, käidava lamekatusega ristkülikulise põhiplaaniga hooneosa. Juurdeehitusega koos rajatakse ka parkla. Töödega alustatakse läh-i-päevadel.

Ehitamise käigus likvideeritakse tehnikamaja kõrval Kooli tänava ääres olev suur kelgumägi, mis jääb juurde-ehitusele ja parklale ette.

Kelgumägi on olnud aastaid kohalikele lastele tal-viseks ajaveetmispaigaks, kuid kahjuks pole vahetult tänava ääres asuv mägi pii-savalt ohutu. Hoogsam liug viib kelgutaja otse sõiduteele või parklasse autode vahele. Väiksematele liulaskjatele sobivad Sõmeru keskusehoo-ne ümbruses asuvad künkad, julgema kelgu- ja suusa-sõbrad saavad end proovile panna rahvaspordiväljaku kõrval asuval mäel ja tervise-rajal asuval laskumisnõlval. Laskumisnõlv ja suusamägi on valgustatud.

9.-10. detsember kell 15-18
11. detsember kell 10-18
13.-31. detsember kokkuleppel
tel 5048 505 Merli

JÕULUMAA

Ubja külakeskuses

Sind ootab jõuluvana pere, kus päkapikkudega saad meisterdada, jõulu kontoris kohtud jõuluvana ja kaasa lüüa Jõulumemme toimetustes, külastada käsitööpoodi ja inglite koobast. Peredele avatud kohvik. Õues ootab sind soe muinasjutu telk, seiklusrada, kus õpid tundma loomajälgi ja palju muud.

Mida põnevat veel teha saab, näed siis kui kohale tuled!

Aeg on unustada rutt,
see õo las olla muinasjutt.
Sa ole kallitega koos
ja täide mingu iga soov!

Armsad Rakvere valla inimesed,
head koostööpartnerid ja sõbrad!

Soovime teile igauhele rahulikkude ja
perekeskset jõuluaega!
Taitugu uuel aastal kõik te head soovid,
olgu tervis tugev ning jätkugu rõõmsaid hetki
igasse päeval!

Rakvere Vallavolikogu
Rakvere Vallavalitsus

Rakvere vallavanemana jätkab Maido Nõlvak ja volikogu esimehena Peep Vassiljev

Volikogu esimees Peep Vassiljev õnnitleb vallavanema ametisse valitud Maido Nõlvakut. FOTO: JANEK SEIDELBERG

Rakvere Vallavolikogu II koosseisu esimesel istungil 11. novembril valiti volikogu esimees, aseesimees ja kuulati ära vallavalitsuse lahkumispalve.

Volikogu esimehe kandidaadiks esitati Peep Vassiljev valimisliidust Üheskoos, kes kogus salajasel hääletusel 18 poolthäält ja ühe vastuhääle ning jätkab seega volikogu esimehe ametikohal.

Volikogu aseesimehe kohale seati üles kolm kandidaati: Peeter Kalda (Erakond Isamaa), Ivar Dreifeldt ja Marko Vahealu (mõlemad EKRE). Enim hääli, 15 poolthäält kogus Peeter Kalda, kes osutus seega valituks volikogu aseesimehe kohale.

Vallavolikogu II koosseis kogunes 17. novembril teisele istungile, et valida vallavanem, kinnitada vallavalitsuse koosseis ning määrata volikogu alatised komisjonid, nende esimehed ja volikogu liikmetele makstavad hüvitised.

Vallavanemaks valiti ühehäälselt Maido Nõlvak, kes on Rakvere vallavanema ametis olnud alates 2017. aastast ja enne seda juhtis kaheksa aastat Sõmeru vallavolikogu.

Vallavalitsuse täitevorgan jätkab endises koosseisus: Maido Nõlvak, Viktor Hänninen, Reimo Moor, Janek Seidelberg, Külli Oisma ja Nele Rogenbaum.

Valla valimiskomisjoni otsusega tehti muudatus volikogu koosseisus, kuna Maido Nõlvak, Janek Seidelberg ja Reimo Moor kinnitati vallavalitsuse liikmeteks ja volikogusse määrati asendusliikmed Kerli Kängsepp, Sirje Rebane, Toivo Reinsoo.

Rakvere vallavolikogu II koosseisu kuulub valimisliidust Üheskoos: Peep Vassiljev, Allar Neeme, Tarvo Plotnik, Riho Iskül, Eve Kangur, Margit Lichtfeldt, Mirjam Koppel, Harry Metsaru, Raido Tammik, Ando Holm, Kerli Kängsepp, Sirje Rebane, Toivo Reinsoo. Eesti Konservatiivsest Rahvaerakonnast: Ivar Dreifeldt, Marko Vahealu, Jan Pikhof, Helle Lemberg. ISAMAA Erakonnast: Ain Altermann, Peeter Kalda.

Volikogu juures hakkab tööle seitse komisjoni:

- revisjonikomisjon – esimees Helle Lemberg, aseesimees Jan Pikhof
- eelarve- ja arengukomisjon – esimees Riho Iskül, aseesimees Tarvo Plotnik
- majandus- ja ettevõtluskomisjon – esimees Allar Neeme, aseesimees Marko Vahealu
- haridus- ja noorsootöökomisjon – esimees Kerli Kängsepp, aseesimees Sirje Rebane
- sotsiaalkaitse komisjon – esimees Margit Lichtfeldt, aseesimees Mirjam Koppel
- kultuuri- ja spordikomisjon – esimees Tarvo Plotnik, aseesimees Riho Iskül
- keskkonnakomisjon – esimees Eve Kangur, aseesimees Ivar Dreifeldt

Komisjonide esimeestel tuli esitada volikogu esimehele komisjoni liikmete kandidaadid.

Volikogu kinnitas ka töötasud ja hüvitised:

- vallavanema töötasuks määrati 3300 eurot kuus.
- volikogu esimehele makstakse hüvitist 1/3 vallavanemale makstavast töötasust kuus.
- volikogu aseesimehele makstakse volikogu esimehe asendamisel hüvitist proportsionaalselt asendatud tööpäevade arvule.
- volikogu liikmele makstakse hüvitist 70 eurot igal istungil osalemise eest.
- volikogu alatisel komisjoni esimehele makstakse hüvitist 90 eurot ja liikmele makstakse hüvitist 60 eurot igal komisjoni töökoosolekul osalemise eest.
- vallavalitsuse liikmele, kes ei ole nimetatud ametisse valla ametiasutuses, makstakse hüvitist 70 eurot igal vallavalitsuse istungil osalemise eest.

PSÜHHOLOOGIA, MU ARM

KAJA ALTERMANN
psühholoogiaõpetaja

Pidage meeles kolme asja, mis ei tule tagasi: aeg, sõna ja võimalus (Tohiri, arst)

Jõul jõuab jõudsalt lähemale. Aasta lõpusirgel toimetades kõiguvad tihti meeletud üles-alla, sest oodatakse midagi erilist ja ülendavat, näiteks kingituste näol. Jõulumeluga kaasneb sageli nii ärevus kui stress ning on oht, et head sõnad jäävad ütlemata, kuigi südames on need ju olemas. Materiaalne kingitus saab justkui primaarseks ja sõnad sinna juurde jäävad tavaliseks – häid jõule, palju õnne, head uut. Ometi on just jõulukuu sobiv aeg ja võimalus väärtustada seda, et oskaks ja suudaks öelda siirast tänutundest midagi väga isiklikku, südantsoojendavat ja lootusriikast. Positiivse tagasiside võimalusi ja mõju on raske ülehinnata. Head sõnad on tegelikult kingitus ja see on hoolimine teisest inimesest.

Me soovime kõik kuulda õiglast tunnustust, siirast komplimenti, kogeda tänu-tunnet. Oleme ju õnnelikud siira tagasiside üle, mis on südamest öeldud sinu omaduste, käitumise või tegude kohta!

Kiitus, tunnustus, positiivne spontaanne või konstruktiivne tagasiside, tänulikkuse väljendamine – need on oma sisult erinevad.

Kiitus peaks häälestama positiivsetele suhetele ja valmisolekule koostööks, teeb justkui kõrvald lahti hoomamaks, mis on (täna) hästi. Kiitmine on igas va-

nuses oluline, sest sellega antakse edasi hinnang käitumisele või tulemusele (Hästi tehtud! Seekord suisa super!) Selline tulemuse kiitmine võib aga tekitada tunde, et peabki nüüd selline olema, vähemaga ei lepita. Lapsed lähivad sageli ärevusse, ei soovita kiitjale pettumust valmistada. Hinge puudutavat jõudu ei pruugi üldistatud kiitusel sageli olla. Kiitus on justkui väike preemia selle eest, mis tehtud ja soovitakse, et seda tubli olemist jätkataks. Enamasti on kiituse andja staatusest kõrgemal, suhted on ülevalt alla (vanemalt või õpetajalt lapsele, ülemuselt alluvale). Arvatakse, et kiitus tekitab sõltuvust ja seepärast iga asja pärast kiita pole vaja. Kiitusest saab kontrollimehhanism – kas tehakse ikka õigesti.

Tegelikult soovime olla isiklikult märgatud, tahame teada, kas ja kuidas meie pingutustest on tegelikult aru saadud, kas nähti, kuidas tegin, mis kasu sellest on teistele olnud. Kiitus on kõige kasutatavam kiirus elutempos suustlipsav tunnus ja küllap parem kui mitte midagi. Aga kui võtta aega teise poolt tehtu kirjeldamiseks, näidata selle kasu ning lisada oma emotsioon, saab sellest hinge puudutavat jõudu, millel on hoopis teine kvaliteet – motiveeriv, innustav, lähendav, arendav.

Teise variandi, tunnustamise korral, ei anta hinnangut, vaid räägitakse faktidest, mis eelkõige kiitjat ennast rõõmustavad (olen õnnelik, rahul, mul on nii hea meel), mismoodi see kiitjale mõjus (kasu). Näiteks: „See, mis sa rääkisid, oli nii huvitav ja ma sain palju uut teatada, eriti sinu näited olid veenvad.“ Või „Nägin, et eile õppisid sa väga keskendunud ja täna ne hinne rõõmustab mind väga. Olen su üle uhke ja saan sind täielikult õppi-

Positiivne tagasiside – võluvõti heade suhete juurde

mistöös usaldada.“ Sellel mina-sõnumil on isiklik mõjujõud ja tegija tunneb rahulolu. Tunnustaja räägib oma heameelest. Kuidas aga see näide kõlab: „Hästi, tubli olid seekord. Jätka nüüd samamoodi!“ Mina-sõnumist sai siin sina-sõnum ehk ema andis lapsele oma hinnangu. Seega pigem kiideti.

Konstruktiivsest positiivsest tagasisidest räägitakse suhtlemispsühholoogia valdkonnas ka meil Eestis juba aastakümneid ja õpetatakse näiteks juhtidele, lastevanematele, õpetajatele, sotsiaaltöötajatele. See on kunst omaette – oskus anda eesmärgistatult konstrueeritud mina-sõnumina teisele teada, mis on sinu meelest hästi tema tegevuses, oskustes või omadustes. See koosneb klassikaliselt kolmest osast, millele neljanda osana võib juurde lisada preemia, tasu. Kuna üldjuhul inimene annab oma parima sel ajahetkel nende teadmiste ja oskustega, mis tal on ja teeb sobivama võimaliku, on oluline inimest tunnustada tehtu eest. Paljud head juhid kasutavad oskuslikult seda motiveerivat tagasisidestavat võtet. Ja tean ka seda, kui õnnelikud või kriitilised on need, kes kogevad päev päevalt, et tööandjad veel ei oska või ikka veel ei väärtusta positiivse tagasiside võtteid. Positiivse tagasiside oskus peaks olema normaalsus juhtrolli kompetensuses.

Tänulikkus avab ukseaju õnnelainele (ma tänan, et minusse uskusid, tundsin end väärtuslikuna ... tänu sulle olen mõistnud, kui oluline on... tänan, et mind mõistad ja saad andeks anda ... aitäh, et jälle appi tulid ...) Tänulikkus on see, kui sa oled tänuväärne, õnnelik, rahul ja positiivselt häälestunud millegi või kellegi suhtes, mis sinu elus on. Nii jäävad su ellu need, keda armastad, kellest

hoolid. Et ei juhtuks see, et võõraste vastu oleme tehtu eest viisakalt tänulikud, kuid lähedased inimesed enda ümber jäävad sooja tänutundeta.

Tänulikkus muudab tervemaks, leevendab stressi, annab eluenergiat. Millega ei tegele, see kaob su elust, öeldakse. Jaan Tammisalu, Tallinna Jaani kiriku õpetaja, on manitsenud, et öelge tänusõnu inimese eluajal, mitte peielauas. „See, mille eest sa ei ole märganud tänulik olla, seda sul ei olegi olnud. Sa ei olegi selleni jõudnud... Mis kuramuse kinnisus see meil on, et me ei märka ütelda head igas päevas!“ Eestlase kohta öeldakse sageli, et kiidab vähe ja ainult asja eest. Jah, teisi tunnustades või mittetunnustades oleme ise eeskujuks heade suhete loomisel ja hoidmisel. Selle inimese läheduses, kes väärtustab tänulikkust, on hea ja lihtne olla. Ja teda on vajadusel ka lihtne aidata. Siirad head sõnad seovad vanemaid lastega, tugevdavad suhteid elukaaslaste, sõprade ja kolleegidega.

Hea lugeja, kas viitsid pingutada ja konstrueerida kolmeosalise positiivse tagasiside, milles on kirjeldus teise poolt tehtule, sinu positiivne emotsioon/tunne sellest kogetust ja kasu/mõju sulle, kes sa seda tagasisidet annad? See oleks sinu sõnum, kes sa soovid kellelgi millegi eest häid sõnu öelda. Head sõnad võib kirjutada kaardile või saata kirja teel, öelda helistades. Veel parem – öelda silmast silma.

Kallistamisest ja embamisest seekord kõva häälega ei räägi, sest ikka veel on meiega korona.

Seda enam on just öeldud sõnadel kuldvõtmekese väärtus.

Emotsionaalne kingitus on parim!

Veendu, et Sul on ID-kaardi PIN-koodid meeles või koodiümbrik turvalises kohas

Alates uuest aastast ei vältasta Politsei- ja Piirivalveamet enam uusi PIN-koode neile dokumendi kasutajatele, kelle ID-kaart, elamisloakaart või digi-ID on välja antud enne 30.11.2018.

PPA identiteedi ja staatusbüroo peaekspert Eliisa Sau rõhutab, et muudatus ei puuduta neid inimesi, kellel on dokumendi PIN-koodid teada või koodiümbrik kindlas kohas, et vajaduse korral PIN-koodid meelde tuleks. Koodiümbrik väljastatakse alati koos dokumendiga ning seda tuleb

hoida turvaliselt. Nii saab oma dokumenti digitaalselt kasutada kuni dokumendi kehtivusaja lõpuni.

„Inimesed, kelle dokument on välja antud enne 30.11.2018, saavad e-teenuste kasutamiseks uued PIN-koodid taotleda kuni aasta lõpuni politsei- ja piirivalveameti teenidusest või Eesti Vabariigi välisesindusest. Uuest aastast tuleb aga PIN-koodide unustamisel või koodiümbriku kadumisel taotleda uus dokument,“ rääkis Sau. Kui PIN-koodid pole meeles, kehtib

dokument kuni kehtivusaja lõpuni üksnes füüsiliseks isikutuvastamiseks.

Uue koodiümbriku taotlemisel tuleb tasuda riigilõiv PPA teeninduses 5 eurot ja välisesinduses 20 eurot.

Alates 01.01.2022 ei väljastata uut koodiümbrikut enne 30.11.2018 välja antud dokumentidele, kuna seni kasutusel olnud tehniline lahendus on aegunud ning teenuse pakkumisega ei ole võimalik jätkata.

Politsei saadab samasulise teavituse e-posti teel kõigile neile dokumendi ka-

sutajatele, keda muudatus puudutab.

Pea meeles, et PIN1 on sinu tuvastamiseks digitaalses keskkonnas ja PIN2 on sinu allkiri.

Rakvere Valla Sõnumid

Rakvere vallavalitsus Kooli 2,
SÕMERU Lääne-Virumaa
Tel 329 5944
vallavalitsus@rakverevald.ee
Toimetaja: Annika Aasa
tel 5665 8704

Kaaskirjutaja: Sirje Rebane
tel 517 5262
Materjale saab saata iga kuu
20. kuupäevaks
rakverevallasonumid@gmail.com
leht internetis:
www.rakverevald.ee

Huvitegevuse ja teistmoodi lähenemise abil tähtede poole

MONICA JAANIMETS
Rakvere valla haridus- ja noorsootöönõunik

Rakvere valla haridusvõrgu arendamisega seoses käis seltskond huvilisi 12. novembril Pärnus. Olgu need aktiivsed inimesed siinkohal ka üles loetud: Margit Lichtfeldt, Marje Leppanen, Merje Kallip, Egle Neuhaus, Annika Aasa ja Kaie Teiva Uhtna põhikooli, lasteaiaga ning kogukonna esindajatena, Lilian Loit ja Piret Laidroo noorsootöötajatena, Siiri Kohver, Maido Nõlvak ja Monica Jaanimets vallavalitsuse büroost, Kairi Peil ja Karolin Kask Sõmeru põhikoolist ning kogu ürituse eestvedaja Moonika Kõrre valla haridus- ja noorsootöökomisjoni. Väljasõit sai korraldatud selleks, et vaadata ja kogemusi saada, kuidas pärnakad on läbi huvihariduse ja -tegevuse oma lastele ja noortele õppimise põnevaks seikluseks muutnud.

Kõigepealt külastati Pärnu Raja lasteaeda. Raja tänava lasteaed-ujula on Eesti üks kaas-aegsemaid lasteaedu. Kompleks koosneb päikesekujulisest lasteaiast, ujulast, staadionist, välilavast, parklast ja hoovil asuvatest mänguväljakutest. Päikest meenutav lasteaiahoone mahutab kaheksa aia- ja kaks sõimerühma, lasteaiälapsed saavad ujumisõpetust ujula väikelastebasseinis.

Ja väikeste juurest läksime noorte ja ilusate juurde, täpsemalt Innovatsioonikeskusesse HUUB.

HUUB on kogukonna noorte ideest sündinud keskus tudengitele ja gümnasistidele. Meid võttis vastu ja noorte tegemisi tutvustas keskuse juht

Huvitav pilguheit Pernova hariduskeskuse ja Vanalinna kooli ruumidesse.

Eerik Hannus. HUUBi meeskond koosneb noortest üle Eesti. Eeriku sõnul polnud Pärnus „vanematele“ noortele kohta, kus olla ja sealt see alguse saigi. Praegu pakuvad nad kesklinnas noortele võimalust HUUBis oma vaba aega veeta ja viia läbi üritusi. Noored koos on loonud neile vajaliku keskkonna, mis vastab nende soovidele – keskkuses on ruumi õppimiseks, puhkamiseks ja suhtlemiseks. Keskuse 280 m² on jaotatud viieks suuremaks alaks – kohvikuala, mängude ruum, koosolekute ruum, ürituste ruum ja IT ala Hackerspace. Kohvikuga näiteks loodi tervislikud toitumisvõimalused neile, kes on HUUBis kauem (mõni isegi 8 tundi järjest!). HUUBi mentorlusprogrammis on üle 20 kohaliku ettevõtja, kes on valmis iganädalaselt kohalike noortega toimetama. Oluline osa HUUBi

FOTO: SIIRI KOHVER

kogukonnast on rahvusvahelised tudengid Pärnu kolledžist. Tõeliselt inspireeriv oli edasine käik Pernova loodusmajaja. Selles unikaalse arhitektuuriga külastuskeskuses on läbi huvitegevuse ja erinevate õppeprogrammide võimalik erinevas vanuses lastel, noortel ja täiskasvanutel loodust sügavamalt mõistma ja tundma õppida. Koolidega koostööst ja loodusmaja tegevusest andis ülevaate direktor Kaire Mertsin. Õppekava toetavaid programme on esimesest kuni kaheteistkümnenda klassi õpilastele ja lasteaiala lastele väga palju. Lasteaedadele näiteks 3 õppeprogrammi, 4 õpperetke ja veel mitmeid läbimõeldud tegevusi õues ja ruumis. Esimesele kooliastmele 11 õppeprogrammi ja järgmisele juba 13. Tervelt 67 õppeprogrammile on Eesti Keskkonnahariduse Ühing välja andnud kvaliteeti tõendava

märgise „Läbimõeldud programm“. Meilgi oli võimalus käia kerakinos ja näha katkendeid mitmest erinevast õppematerjalist. Õppimine läbi avastamise, emotsiooni ja uudishimu tekitamise oli meile samamoodi põnev ja kaasahaarav kui lastele! Ekskursiooni käigus saime veel teada, et loodusmaja on üks Pernova hariduskeskuse majadest. Veel kuulub hariduskeskuse alla tehnikamaja ja motomaja ning kolmes majas kokku toimetas 33 huviringi ning tegeleda saab ka motokrossiga. Pärnu linn kui õpikeskkond, lühidalt PÕK, on suurepärase näide, kuidas formaal- ja mitteformaalharidust on võimalik lõimida ja õpet huvitavaks ja praktiliseks muuta.

Õppereisi viimane sihtpunkt oli Pärnu Vanalinna kool, kus kasutati igapäevatoos innovaatilisi lahendusi ja erinevaid tehnilisi võimalusi õppetöö läbiviimiseks juba tükk aega enne koroonaaega. Koolijuht koos õppejuhiga tegid väikese ülevaate nende viimase aja saavutustest ja koostööst huvikoolidega.

Uurides mõned päevad hiljem reisijate muljeid väljasõidust, ütles Lilian Loit Lepna noortekeskusest, et see reis oli nagu teisest maailmast ja häid näiteid, mida oma tööski kasutusse võtta, oli ikka mitmeid.

Lõpetuseks, kui õppida, siis parimatelt ja seda me tegimegi, sest Pärnu kogemus õppetöö ja huvitegevuse lõimimisest ja põneva loodusteaduse uurimisest seda nimelt on.

Ja veelkord suur tänu Moonika Kõrrele, kes kogu väljasõidu korraldas!

Kohalikud omavalitsused ulatavad abikäe haridusest ja tööturult eemale jäänud noortele

Oktoobris alustasid 55 kohalikku omavalitsust abipakkumist 16–26-aastastele noortele, kes on tööturult või haridusest kõrvale jäänud. Kokku on selliseid potentsiaalselt abivajavaid noori, kellega omavalitsuse noortega töötav spetsialist hakkab ühendust võtma, et vajadusel aidata neil naasta haridus- või tööellu, 11 306. See on hetkel eriti oluline, sest COVID-kriisi tulemusel tõusis mullu nende noorte osakaal 10%ni.

Noortegarantii tugisüsteemi eesmärk on pakkuda tuge just neile 16–26-aastastele, kes on tööturult või haridusest mingil põhjusel eemale jäänud.

„Praeguses koroonakriisi olukorras on eriti oluline ulatada abikäsi neile noortele, kes on tööturult või õppest eemale jäänud. Oleme näinud, et isoleeritus süvendab vaimse tervise probleeme, mistõttu on ülioluline, et noored neile saadetud kirjale vastaksid, isegi, kui nendega on kõik hästi ja abi ei vajata. Samal ajal on väga hea meel, et järjest enam omavalitsusi on otsustanud osaleda noortegarantii järjekordses seires, sest oleme näinud, et kui abipakkumine on pidev, siis suurendab see selle vastu võtmise tõenäosust. Kutsun kõiki omavalitsustelt kirja saanud vähemalt sellele vastama,“ ütles sotsiaalkaitseminister Signe Riisalo.

Sotsiaalkindlustusameti noortegarantii nõunik Heidi Paaberti sõnul ei pruugi mitte kõik noored pakutavat tuge vajada. „Selleks ongi omavalitsustes noori tundev spetsialist, kes noorte abi- ja toevajadust täpsustab. Näiteks eelmise seirega tuvastati 10 121 sihtgruppi kuuluvat noort, kellest 231 noort vajab tuge haridustee jätkamisel või töö leidmisel. Kokku on kolme aastaga lahenduse leidnud 1369 noort,“ rääkis Paabert. „Võttes arvesse, et 16–26-aastased noored on selgelt mõjutatud ka koroonakriisist tulenevast, on viimase seirega tuvastatud noorte arv – 11 306 – enam-vähem oodatav.“

„Senine kogemus näitab, et noorte abivajadus on väga erinev. Üks osa vajab pigem väikest tuge ja informatsiooni edasiõppimise või töötamise kohta. Suuremal osal tuleb aga enne haridusse naasmist või tööleasumisele lahendada kas esmavajadustega seonduvad mured, näiteks eluaseme, dokumentide või tervisega seonduvalt või toetada noore seismist motivatsiooni teha oma elus oluline muutus,“ selgitas Heidi Paabert.

Paabert nendib, et mitmed noored ei ole oma hetkeolukorraga küll rahul, ent see on nende jaoks tuttav ja turvaline. „Nad tahaksid edasi liikuda ja otsivad seda käivitajat, mis aitaks neil liikuda muutuste poole. See käivitaja on aga iga noore puhul erinev ja eeldab noortega töötavalt spetsialistidelt partnerlust väga paljude koostööpartneritega,“ rääkis Paabert.

Oktoobris liitunud 55-st kohalikust omavalitsusest kaks on esmakordsed liitujad, kogu maakond on seirega kaetud nelja maakonna puhul (Hiiumaa, Lääne-Virumaa, Põlvamaa ja Võrumaa). Lähiajal saavad alguse regionaalsed kohtumised omavalitsustega, mis võimaldavad vabamas õhkkonnas tuua välja ühiseid murekohti ja lahendusi, et noored üle Eesti oleksid aina enam märgatud ja toetatud.

Noortegarantii tugisüsteem on elektrooniline tööriist kohalikule omavalitsusele, mis võimaldab saada infot piirkonna 16–26-aastastest mitteõppivatest ja -töötavatest noortest ning saadud kontaktinfo kaudu jõuda noorteni, et toetada neid haridusteele naasmiseks ja/või tööturule jõudmiseks. Iga omavalitsus saab tugisüsteemiga vabatahtlikult kaks korda aastas liituda. Noortegarantii tugisüsteemiga liitumise kohta saab lähemalt lugeda Tööelu portaalist.

Rakvere vald liitus tugisüsteemiga 2018. aastal. Valla kontaktisikuks on Oxana Nikitina, kelle poole võivad noored ise julgesti pöörduda e-postil: oxana.nikitina@rakverevald.ee

Kalli järve vallutajad

DIANA PÄHKEL
Uhtna noorekeskuse noorsootöötaja

Sügisene koolivaheaeg algas Rakvere vallas noortele teistmoodi. Reedel koju minnes pidid laagrisse minekuks soovi avaldanud noored pakkima kõik vajaliku kottidesse, et laupäeva hommikul kohtuda Sõmeru loodus- ja tehnikamajas. Päev möödus omavahel tutvudes ja üksteistega harjudes. Kõikidele gruppidele anti esimeseks ülesandeks päevamenüü koostamine, koos selleks kuluvate vahenditega. Noored pidid arvestama, et söök valmib alles hämaras, gaasipliidil ning taskulambivalgel. Etteruttavalt võib öelda, et võikude ja rämpstoidupäeva meil ei olnud.

Kui täiskasvanud läksid vajalikke vahendeid muretsema, hakkasid noored töötoas endale märkmikku tegema. Sellesse sai järgnevate päevade märksõnu kirja panna ja päevikuna kasutada. Kui alguses oli suhtumine, et okei, teeme ruttu valmis, siis lõpuks viimased meisterdajad kaunistasid märkmikke veel õhtul enne magamaminekut.

Õhtul tuli loodusmaja külla Andres Kurm, kes rääkis noortele enda üleelamistest ja seiklustest.

Eriti hästi jäi kuulajatele meelde mida ja miks metsa minnes kaasa võtta, kuidas lõket teha, kala püüda, metsas ellu jääda. Pärast lühikest loengut vaadati koos filmi mehest, kellega juhtus mägedes õnnetus ja kuidas ta sealt lõpuks pääses. Filmi paremaks mõistmiseks lisas Andres selgitavaid kommentaare.

Järgmisel hommikul algas noortel toimikondade kohustus. Hommikusoogi järel alustas seltskond sõitu Kavastu sadamasse, et sealt motoriseeritud parvega parvemajja sõita. Parvesõit oli noorte jaoks omaette kogemus. Need, kes avaldasid soovi, said ise parve juhtida, aga enamus nautis lihtsalt seda kaunist vaadet, mis Emajõel sõites avanes. Teel parvemajja peatusime mitmes kohas, et saaks vahepeal jalgu sirutada.

Viimaseks punktiks oli RMK lõkkeplats, kus valmis lõunasöök, milleks olid fooliumis kartulid ja grillvorstid. Parvemajas valmis õhtusöök taskulampide valgusel ja gaasipliidil. Noortele oli see omaette elamus, et elektrit pole, on pime ja söök valmib lahtisel tulel. Sooja saamiseks tuli ahju ise tuli teha. Õhtusteks tegevusteks leidsid noored, et kaardimäng ja joonistamine on päris toredad. Viimaks tegime õhturingi ja oligi aeg magama sättida. Parema une saamiseks luges Piret Laidroo oma üleelamistest Keri saarel.

Järgmisel päeval läksime kõik kanuudega Kalli järvele. Leidus noori, kes sõitsid esmakordselt. Sõidu käigus jõuti järeldusele, et kanuuga ei tasu väga madalale aerutada, sest võib kinni jääda. Õhtul tegid noored kuuma sau-

FOTOD DIANA PÄHKEL

na ja kastsid ennast jahedasse järvevette.

Viimasel päeval oli ainult asjade pakkimine ja kojusõit. Noortele väga meeldis laagris. Oli neid, kes oleks meeleldi jäänud parvemajja kauemaks, vaatamata sellele, et seal elektrit polnud. Noored avaldasid arvamust, et sellised laagrid on vajalikud, aitavad iseseisvamaks saada ning valmistavad sind ette ootamatusteks kui midagi juhtub või metsa ära eksid.

Laagrist jäid meelde parve juhtimine, parvemajas oõbimine ja ilus vaade, söögi valmistamine gaasipliidil, mitu päeva elektrita hakkamasaamist, kanuusoõit, riietega vette kastmine, kaardimäng taskulambivalgel, lõketoitud, uued sõbrad ning uued teadmised ja oskused.

Aasta lõpuks valmib Sõmerul taastuvkütusel põhinev katlamaja

MARET KAHK

Marketing and Communications Manager

Energiatootja Adven alustas suvel uue taastuvkütusel põhineva katlamaja ehitamist ning aasta lõpuks jõutakse ehitustöödega lõpusirgele. Valmiv katlamaja, mille võimsus on 850 kW, võimaldab biokütusele üleminekuga leevendada olulisel määral maagaasi hinnatõusust kerkinud küttekulusid.

Lisaks aitab kütelaenduse muutmine säästa märkimisväärselt keskkonda. 850 kW võimsuse juures on tulevikus võimalik vähendada CO₂ heitmeid ligi 485 tonni võrra aastas. See on võrdväärne 215 keskmise auto aastase CO₂ heitkogusega.

Adveni projektide direktor Priit Tiit sõnas, et biokütusel põhinev katlamaja on oluline edasiarendus kohalikele energiatarbijatele.

„Panustame selle nimel, et tuua gaasikütte kõrvale stabiilsema hinnatasemega, soodsam ja keskkonnasõbralikum lahendus, milleks on biokütus. Biokütus põhineb peamiselt kohalikul hakkepuidul, võimaldades väärinda-

Pildil peatselt valmiv Sõmeru biokatlamaja.

FOTO: JANEK SEIDELBERG

da võsast, raiejäätmetest või muuks tarbepuiduks sobimatut puitmaterjali. Pingutame meeskonnaga, et peale ehitustööde lõpu võimalikult ruttu saada ühele poole tehniliste testimiste ja kasutusloa taotlemisega,” selgitas Tiit. Katlamaja ehitustöödega samal ajal algas ka soojusvõrgu uuendamine ning kokku rekonstrueeriti suve jooksul 491 meetri jagu vananenud võrke. Lisaks ehitati 194 meetri pikkune ühendustorustik uue biokatlamajani.

Soojusvõrgu ehitustööd läksid koos materja-

lidega kokku maksma ligi 200 000 eurot ning biokütuse katlamaja ehitus täiendavalt veel 900 000 eurot. Mõlemat projekti rahastatakse ligi poole investeeringu ulatuses Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt jagatavast Euroopa Liidu ühtekuuluvusfondi toetusskeemist „Efektiivne soojusenergia tootmine ja ülekanne”.

Sõmeru võrgus on kokku 23 tarbimiskohta, sh 17 korteriühistut koos 354 korteriga, 4 äriühingut, lasteaed ja noortekeskus.

Adven on Põhjamaade ja Balti riikide juhtiv

energia- ja veetööstuse lahenduste pakkuja. Toodame tööstusele auru, soojust ja jahutust ning pakume erinevaid lahendusi, et parandada ja edendada energia, vee ja materjali kasutamise tõhusust. Lisaks toodab ja edastab Adven toasooja 19 kaugküttepiirkonnas ja edastab maagaasi 19 võrgupiirkonnas üle Eesti. Adven ühineb energiaettevõttega Värmevärden, et saada oma valdkonna uueks juhtivaks kontserniks Põhjamaades ja Baltikumis. www.adven.ee

Vaatame elamised üle

Jälle on kätte jõudnud aeg, kui majapidamistes tuleb veesüsteemid üle vaadata ja seada valmis saabuvateks külmakraadideks.

Veesüsteemide kontrollil pidage meeles, et soojustust vajab torustik kütmata keldris ning vundamendist läbiminekul. Ei tohi ära unustada ka koridoris asuvate vee- ja kanalisatsioonitorude soojustamist. Eesti Vee-ettevõtete Liit on koondanud rea soovitusi, mida majapidamistes tuleks järgida vältimaks veesüsteemide külmakahjustusi:

- Hoones, mida igapäevaselt ei kõeta, tuleb vee liikumine hoonesse peatada (sulgeda maakraan või pump kaevus) ning tühjendada torustik, veeboiler, WC-poti loputuskast ja äravool, kraanikausi äravool ja muud veesõlmed.

- Kasutuses olevates hoonetes vaata üle kogu veevõrk veendumaks, et liigne külm ei pääseks ligi. Soojusta torustik, mis võib enim olla mõjutatud välistemperatuurist.

- Selgita välja, milline on sobilik isolatsioonimaterjal. Vana kasukas ja kaltsud ei anna piisavat kaitset. Torude hea külmakindluse tagab õigest valitud isolatsioon. Küsi nõu ehituskaupade kauplusest või san tehnikult.

- Arvesta ka niiskuse ja tõmbetuulega. Niiskus vähendab soojapidavust ja tõmbetuul kiirendab külmumist. Seepärast vaata üle keldrite aknad ja ukSED ning vajadusel tihenda soojakindlamaks.

- Veearvesti töökindluse tagamiseks kaitse see külmast. Veearvestit ümbritsev temperatuur ei tohi langeda alla kahe soojakraadi.

- Lühiajaliseks abinõuks, kui torustikus olev vesi hakkab külmuma, on veekraani nirisema jätmine. Vee liikumine torustikus takistab selle külmumist.

- Kui siiski juhtub, et veetorustik külmub ära, siis esmalt tee kindlaks koht, kust on külm torustikule ligi pääsenud. Kasuta ülesulatamiseks ohutuid vahendeid ja varu aega, sest soojendada tuleb aeglaselt, et vältida torustike kahjustusi (sobiv vahend on nt soojapuhur).

- Kui torustiku külmumine on ulatuslikum, siis pöördu abi saamiseks torutöid teostavate ettevõtete poole.

PILLE AARMA

Eesti Vee-ettevõtete Liidu tegevdirektor

Jalgpallilaagri auhind viis Rakvere valla noormehe Hispaaniasse treenima ja mängima

SIIRI KOHVER

spordi- ja tervisedenduse spetsialist

Rakvere valla noormees Aksel Bild osutus väljavaliuks suvel toimunud JK Tarvas poolt korraldatud jalgpallilaagris, mida külastasid treenerid Hispaaniast. 14.–18. oktoobril osales noormees Hispaanias Dani Jarque keskuses toimunud Espanyol de Barcelona Academy jalgpalliturniiril.

Hispaania klubi korraldab selliseid talendilaagreid Euroopa riikides ning moodustab laagrisse kutsutud mängijatest meeskonna.

Reisi boonuseks oli võimalus külastada maailmakuulsat Camp Nou staadioni ja vaadata kohapeal FC Barcelona – Valencia kohtumist. Aksel jäi kohalikele jalgpallitreeneritele igatahes oma oskuste ja tahtmisega silma ning on oodatud ka järgmisel aastal talendilaagrisse tagasi.

Aksel Bild koos meeskonnaga.

FOTO: ERAKOGU

Lauatennise välilaud Sõmerul ootab mängijaid

Sõmeru noortekeskuse õuealal asuv lauatennise välilaud pakub kõigile soovijale veelgi rohkem võimalusi veeta vaba aega värskes õhus. Mänguvahendeid on võimalik laenutada noortekeskusest.

Aga mis saab siis, kui noortekeskus on suletud ja soov pere või sõbraga nädalavahetusel mängida? Meil on sellele lahendus, vajalikud vahendid leiad Sõmeru noortekeskuse katuse all olevalt aknalaualt. Siit ka palve, kui oled mängimise lõpetanud, palun pane vahendid oma kohale tagasi.

Lauatennise laud soetatud ja paigaldatud Rakvere vallavalitsuse ja haridus- ja noorteameti Noorte Heaks ühisprojekti raames. Lisaks sellele korraldati lauatennise sõpruskohtumisi, kus osales nii noori kui ka täiskasvanuid.

Aasta lõpus, 18. detsembril, toimuvad Rakvere valla lahtised lauatennise meistrivõistlused, kuhu on oodatud kõik huvilised, nii algajad kui ka edasijõudnud. Võistlusi aitab korraldada lauatennisetreener Pekka Laidinen.

Tekst ja fotod
OXANA NIKITINA

Tõhususdoosidest (andmed 12.11.2021 seisuga)

Uuringud on näidanud, et aja jooksul nii vaktsineerimise kui läbipõdemise teel saadud immuunsus nõrgeneb, eakatel rohkem ja kiiremini kui alla 65-aastastel. Tõhususdoos on eriti vajalik vanemaelastele, samuti tervishoiu-, sotsiaal- ja haridustöötajatele, kellel on oma töö tõttu suurem risk nakatuda. Vajadusel võivad tõhususdoosi saada ka teised üle 18-aastased.

Tõhususdoosi jaoks peab olema täisvaktsineerimisest möödas pool aastat, Jansseni või AstraZeneca vaktsiinidega vaktsineeritutel viis kuud.

Kui oled üle 65-aastane: Võta palun ühendust oma perearstiga. Tõhususdoosiga vaktsineerimine toimub eeskätt just perearsti juures. Kui on plaanis perearsti juures teha ka tasuta gripivaktsiin ja sulle nii sobib, tasub mõlemad vaktsiinid teha samal päeval.

65+ elanikke vaktsineeritakse soovi korral ka teistes piirkondlikes vaktsineerimiskohtades. Palun broneeri aeg lähima vaktsineerija juurde telefoni teel või digiregistratuuris.

Kui oled tervishoiu-, sotsiaal- või haridustöötaja:

Koolitöötajate vaktsineerimist korraldab kooliõde, kes vaktsineerib ise või suunab lähima vaktsineerija juurde. Võta ühendust oma kooliõega, kes annab edasised juhtnöörid.

Sotsiaalvaldkonna töötajad pöörduvad üldjuhul lähima vaktsineerija juurde. Hooldekodudes vaktsineerivad hooldekodu õendusteenuse osutajad.

Tervishoiutöötaja pöördub vaktsineerimiseks oma tööandja poole, kes annab edasised juhtnöörid.

Tõhususdoosi on võimalik saada ka kõigis eelregistreerimiseta vaktsineerimispunktides.

MIS ON TÕHUSTUSDOOS JA KELLELE:

- COVID-19 vaktsiini tõhususdoos on kolmas kaitseüst, mis on eriti vajalik üle 65-aastastele, kui vaktsineerimiskuurist on möödas vähemalt 6 kuud (Jansseni või AstraZeneca vaktsiinidega 5 kuud).

- Omalt soovil võivad tõhususdoosi saada ka kõik alla 65-aastased täiskasvanud kuue kuu möödumisel täisvaktsineerimisest mRNA vaktsiinidega (Pfizer/BioNTechi vaktsiini Comirnaty või Moderna vaktsiini Spikevax)

või viie kuu möödumisel täisvaktsineerimisest Jansseni või AstraZeneca vaktsiinidega.

- Praegu puuduvad andmed, et tõhususdoosi vajaksid COVID-19 haiguse läbipõdenud, kes on vähemalt ühe doosiga vaktsineeritud või korduvnakatunud.

- Immuunpuudulikkusega ja COVID-19 haiguse läbipõdenud patsiendid peaksid tõhususdoosi vajalikkuse osas nõu pidama oma immunoloogiga.

VAKTSIIN JA KORRALDUSLIK INFO:

- Tõhususdoosideks kasutatakse Pfizer/BioNTechi vaktsiini Comirnaty või Moderna vaktsiini Spikevax sõltumata sellest, millise Eestis kasutatava vaktsiiniga on esmane vaktsineerimiskuur läbitud.

- Viimase vaktsineerimise teostamise aja saab vajadusel üle kontrollida digitaalselt EL vaktsineerimistõendilt, Patsiendiportaali immuni-seerimispassist või kollasest vaktsineerimispassist.

- Vaktsineerimisjärgsed reaktsioonid on sarnased 2. doosi järgsete reaktsioonidega. Enamus neist on lokaalsed kõrvalnähud, oma olemuselt kerged ja möödu-

vad mõne päevaga. Praeguste andmete alusel on nende sagedus olnud veidi suurem kui teise doosi järgselt.

- Tõhususdoosi saab perearsti juurest või lähimast vaktsineerimispunktist. Info nende kohta leiab <https://vaktsineeri.ee/covid-19/lahen-vaktsineerima/>

TÕHUSTUSDOOS JA TÕEND

- Pärast kolmanda süsti saamist tuleb Patsiendiportaali (www.digilugu.ee) sisse logida ja endale uus vaktsineerimistõend luua ning see sealt nutiseadmesse uuesti alla laadida või paberile välja trükkida.

- Kui tõhususdoosi korral on tegemist teise vaktsiindoosiga – näiteks inimestel, kes said esimese doosina Janssenit või on pärast COVIDi läbipõdemist vaktsineeritud ühe doosiga kahedooisest vaktsiinist – tasub uus tõend luua Pfizer/BioNTechi Comirnaty vaktsiini saanutel 7 päeva ja Moderna Spikevax vaktsiini saanutel 14 päeva pärast tõhususdoosi saamist. Senikaua saab kultuuriüritustest ja muudest kontrollitud tegevustest osavõtmiseks kasutada oma vana COVID tõendit.

Põlev korsten näeb välja kui elav vulkaan

Kas sa tead, millises seisus on sinu korsten? Millal lastid viimati selle korstnapühkijal üle vaadata? Eestis leidub paraku väga mitmeid korstnaid, mis võivad iga hetk süttida.

Inimene isegi ei tea, et tema korsten laguneb

Korstnapühkija Vladislav Dõrlov tunnistas, et aegajalt näeb ta korstnaid, mis on ikkagi väga kehvaseisus. Kui korstent alt vaadata, siis ei näe, kui halvas seisus see tegelikult on. „Ülevalt on näha, et mõnel vanal korstnal on ajaga tellised juba niivõrd pudenenud, et kivide originaalmöödust on jäänud ainult pool laiust,” tunnistas Dõrlov.

Erandiks ei ole ka paraku olukorrad, kus korsten lihtsalt ära laguneb. Kui korstnapits on laotud palava ilmaga, siis kuivab segu valesti, mistõttu näeb korstnapits altpoolt välja nagu uus, kuid tegelikult on võimalik suurem osa sellest kätega lahti võtta.

„Mitu korda on juhtunud, et tulen objektile ja korstna otsa ronides näen järgmist pilti: seinte peal on paks pigikiht, mis võib iga hetk põlema minna,” sõnas Dõr-

lov. „Vahel harva põleb korsten nii, et väljastpoolt keegi leeke ei näe, kuid enamikel juhtudel näeb korsten põledes välja kui elav vulkaan,” rääkis Dõrlov.

Põleng vaid hetke kaugusel

Pigi võib tekkida, kui inimene kasutab valet kütust: kas puud on liiga niisked või on valitud vale materjal (plastik, riided ja saepuruplaat). Märgade puudega küttes on väga lihtne enda küttesüsteem ära rikkuda, sest märjad puud just nimelt pigi tekitavadki.

Teise põhjusena tõi Dõrlov välja vale kütmistehnika ehk inimesed jätavad puud hõõguma. „Paljud arvavad, et hõõgumisega säästavad nad kütust, aga tegelikult on hoopis vastupidi,” märkis Dõrlov. Hõõgumisel ei põle puu täielikult ning sellepärast ei anna ära ka kogu energiat. Mittepõlenud osakesed (tahm) kogunevad küttekehas ja korstnalõõrides ja neist saab pigi. „Selleks, et pigi ei tekiks, peab küttesüsteem täielikult toimima, küttekoldes tuleb kasutada ainult sobivat kütust ja tagada, et põlemine

oleks maksimaalset puhas,” rõhutas Dõrlov.

Dõrlov tõi välja, milliseid ohtlikke olukordi halva seisundiga korsten tekitada võib:

- Tahma või pigi põleng lõõris võib põhjustada majapõlengu;

- Korstnasse tekkinud praod ja vahed võivad tekitada surmava vingugaasi sattumist eluruumidesse;

- Kui korstnapitsi kivid on lahti, siis võivad nad kukkuda ning ohustada sinu tervist või rikkuda vara. Lisaks võivad nad lõõri sisse kukkudes tekitada ummistust, mis toob kaasa tõmbe halvenemise või kadumise, mis tekitab taaskord vingugaasi sattumist eluruumidesse.

- Kui kasutad kas ahjus või pliidiil süütevedelikku, võib tekkida plahvatus. Süütevedelik aurub kiiresti ning aurud kipuvad plahvatama.

Selleks, et sinu korsten ootamatult leekidesse ei lahmataks või üliohtlik vingugaas eluruumidesse ei satuks, peabki laskma korstnapühkijal enda küttesüsteemi üle vaadata.

„Isegi korras küttekoldest võib vale kasutamise korral eralduda vingugaas, mis on eluohtlik, nähtamatu ja lõhnatu. Inimesed ei saa tihti

arugi, et seda sisse hingavad enne kui on juba liiga hilja. Vingugaasi suudab tuvastada ainult andur,” selgitas G4Si standardlahenduste divisjoni direktor Tarmo Pärjala.

Statistika ei tööta head, mistõttu on kõikides ahjuküttega elamutes suitsu- ja vingugaasiandur kohustuslik. Alates 1. märtsist 2021 on vingugaasiandur kohustuslik lisaks ka tahkekütteseadmega hoonetes, kus on näiteks ahi, pliit, kamin vms. **Andurid tuleb paigaldada esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui 2022. aasta 1. jaanuariks.**

Kuidas saada hakkama täiskasvanu hooldamisega kodus?

Inimese elu võib ühel päeval jõuda punkti, kus ta enam iseseisvalt hakkama ei saa, olgu põhjuseks vanus, haigus või õnnetuse tagajärg. Lähedase hooldamisega kodus käib tihti kaasas mure, kuidas saada hakkama keeruliste hügieenitoimingute, lamatiste vältimise või voodihaige toitmise

ga. Liikumisvõime langus või kaotus on alati traagiline sündmus nii inimesele endale kui ka tema lähedastele, tõdeb abivahendikeskuse Invaru juhtivterapeut Kadri Lemberg. „Oluline on küsida abi, mitte püüda üksi kõigi keeruliste toimingute ja valikutega hakkama saada. Tänapäeval on olemas ka spetsiaalsed abivahendid, mis igapäevaelu toetavad ja tänu riiklikele toetustele ei tähenda abivahend tingimata ka suurt väljaminekut,” julgustab ta.

Õiged töövõtted säästavad hoolitsejat

Liikumisraskusega inimese eest hoolitsemisel tuleb palju kasutada füüsilist jõudu. „Kindlasti peab inimene, kes hakkab abivajaja eest hoolitsema, tundma õigeid töövõtteid, muidu võib ta endale liiga teha,” hoiatab Kadri Lemberg.

„Voodihaige keeramiseks tema hooldamise ajal, või tema asendi korrigeerimiseks, saab kasutada libistamiskindaid,“ toob ta näite lihtsamast abivahendist. „Libikinnaste välimine pind on libe ja sobib hästi voodis ning ratastoolis näiteks vaagna ja õlavöötme asendi korrigeerimiseks,” selgitab juhtivterapeut. Voodihaiget saab liigutada ka libedast materjalist libistamislina abil, mis aitab vähendada hõõrdumist. „Libilina kasutatakse inimese liigutamiseks ühelt aluselt teisele, voodis asendi muutmiseks või nihutamiseks ning istuma aitamiseks,” kirjeldab Lemberg.

Inimese aitamiseks voodist ratastooli, duši- või potitooli või ka ratastoolist autosse saab võtta abiks libistamislaua. „Selle vahendiga saab istuvas asendis inimene iseseisvalt või hooldaja abiga libistada abivajajat ühelt pinnalt teisele ehk siirduda külje suunas,” selgitab terapeut. „Abistaja koormuse vähendamiseks on olemas ka spetsiaalsed kodus kasutamiseks mõeldud kompaktsed tõstukid koos linguga. Need on ratastel elektrilised tõsteseadmed, mille abil saab tõsta voodihaiget voodist, toolist, põrandalt või vannist. Vajadusel saab kasutada tõstukit ka haige transportimiseks eri tubade vahel.”

Kodu ja sisustus vajadustele vastavaks

Kui abivajaja veedab enamuse päevast voodis, aitab igapäevatoiminguid lihtsustada funktsionaalvoodi, kus abivajaja saab ka ise mugavalt enda asendit muuta. „Voodihaige puhul on väga oluline roll madratsil ja mõistlik oleks mõelda lamatise vältiva madratsi peale. Ainult madratsi siiski lamatise ära ei hoia ja seepärast on vaja abivajaja asendit pidevalt muuta,” märkis Lemberg. Voodis lamava inimese abistamisel on oluline, et aitaja pääseks igast küljest ligi. Samuti peab silmas pidama, et voodi vajab elektrit ning elektripistik peab asuma voodi lähedal.

Abivajaja ning hooldaja elu teevad oluliselt lihtsamaks ka spetsiaalsed hooldusvahendid. „Näiteks kui lähedast on olenevalt keskkonnast või tema füüsiliste piirangute tõttu vee ja seebiga keeruline pesta, siis alternatiiviks on spetsiaalne pesuvaht, kindad ja juustepesumüts,” kirjeldas juhtivterapeut veeta pesemise võimalust. „Hea variant on ka spetsiaalne ot-sikuga dušikott, kuhu käib vesi sisse ja mille saab voodi külge kinnitada. Kui kasutada juurde veel ka kaela taha seatavat täispuhutavat peapesuvanni, saab abivajaja juukseid pesta nii, et teda ei pea magamisasemelt mujale liigutama.”

Kui lähedane vajab koduhooldust, on Kadri Lembergi sõnul mõistlik ka tema eluruumid üle vaadata - kas oleks vaja laiendada ukseavasid ja eemalda lävepakud, et tõstuk või ratastool läbi mahuks. Kas WCs oleks abi kõrgendusega potitoolist? Kas vajalikes kohtades on olemas käsipuud, mille abil saab püsti tõusta ja istuda?

Otsi abi ka koduvallast

Kui lähedane inimene jääb koduhooldusele, kaasneb sellega paratamatult rahaline kulu, kuid tänu riiklikule toetusele ei pruugi väljaminekud olla tingimata suured. Kadri Lemberg selgitab, et näiteks funktsionaalvoodit või ratastooli ei pea välja ostma, kuna abivahendikeskused pakuvad üüriteenust, mis on peredele kindlasti jõukohasem. Lisaks on nii vanaduspensionäridel kui ka määratud puude ja vähenenud töövõimega inimestel võimalik saada abivahendite ostmisel ja üürimisel riiklikku soodustust. „Abivahendite määruase alusel kompenseerib riik olenevalt abivahendist 40-90% abivahendi piirhinnast,” lisab juhtivterapeut.

Omapoolse abi osutamiseks on võimalused ka omavalitsustel. Rakvere valla sotsiaalnõunik Anneli Saaber toob näiteks, et Rakvere vallavalitsus maksab abivahenditoetust valla puudega inimestele, kompenseerides abivahendi soetamise kulud kuni 100 euro ulatuses aastas. Toetuse taotlemiseks tuleb esitada vallavalitsusele vastav avaldus. Koduhooldust puudutavate teenuste ja toetuste asjus tasub kindlasti sotsiaalosakonnaga suhelda, sest inimeste vajadused ja olukorrad on erinevad, vald vaatab iga juhtumit eraldi ning selgitab välja, millised on võimalused abistamiseks. „Kindlasti julgustame sotsiaalosakonnaga suhtlema, et leida parim viis abistamiseks,” kinnitab Saaber.

Politsei hoiatab: telefonikelmid kimbutavad Lääne-Virumaa elanikke

Telefonipetturid on jätkuvalt aktiivsed, otsides aina uusi viise ohvrite usalduse võitmiseks. Käesoleva aasta üheksa kuuga on üle Eesti registreeritud üle 700 investeerimispettuse ja õngitsuskõne juhtumi – ohvritele tekitatud kahju küündib üle 4,7 miljoni euro. Kelmustest teatamiste arv on viimase kuuga kahekordistunud ka Lääne-Virumaal.

Ehkki paljud eestimaalased on üpris hästi kursis sellega, mis on libakõned ja kuidas käituda, õnnestub kuritegijatel oma skeeme muutes jõuda aina rohkeimate inimesteni. Seni on telefonikelmid tegutsenud peamiselt Tallinna ja Ida-Virumaa suunal, siis järjest enam leitakse ohvreid erinevates Eestimaa paikades, sealhulgas Lääne-Virumaal. „Hoolimata teema aktuaalsusest tuleb politseile järjepidevalt teateid uut-moodi skeemidest ning paraku on suurenenud petturitele kaotatud summad. Politseile teatatakse Lääne-Virumaal keskmiselt neljast juhtumist kuus, oktoobris see number kahekordistus,“ rääkis Rakvere politseijaoskonna juht Katrin Satsi. Politsei ja panga esindajad paluvad inimestel suhtuda telefonipetturite kõnedesse äärmiselt ettevaatlikult. „Oluline on teada, et pangatöötajad ei küsi telefonikõnes mitte kunagi inimeste isiklikke andmeid ega sisene ühegi kliendi eest kaugteel tema internetipanka. Smart-ID ja Mobiil-ID on iga inimese isiklikud andmed ja neid ei tohi sisestada mitte kellegi palvel,“ rõhutas Satsi.

Petturid kasutavad inimeste veenmiseks erinevaid stsenaariume ning tavaliselt esitleb helistaja end kas pangatöötaja, Smart-ID või isegi politsei esindajate-na ning väidab, et inimese kontolt üritatakse kahtlase tehinguga raha varastada. Reeglina on selline kõne muukeelne ning helistaja ei räägi eesti keelt. Seejuures võivad kelmid lubada inimeste usalduse võitmiseks kahtlase tehingu peatada ja seadistada kontole lisakaitse. Selleks palub helistaja ohvril jagada enda isiklikke andmed ja sisestada Smart-ID või Smart-ID koodid. „Kahjuks kinnitab kannatanu paroolide sisestamisel ise kurjategija poolt algatatud makse,“ selgitas Satsi ning rõhutas, et inimesed ei tohi lasta end säära-stel petukõnedel hirmutada ja kahtluse korral tuleks kõne koheselt lõpetada. Lisaks on politseile teatatud juhtumitest, kus inimesed on saatnud kelmidele oma dokumendikoopiaid, avaldanud isikukoodi, nime, pangakaardi andmed ja muid olulisi andmeid ning alla laadinud oma arvutisse AnyDeski või TeamVieweri kaugjuurdepääsu- ja juhtimisprogrammi.

Meil kõigil on võimalik end paremini telefonipetturite rünnakute eest kaitsta ning see kõik algab petuskeemide teadvustamisest. Soovitame inimestel kelmuskatsetest kindlasti teavitada politseid. Ida prefektuuri kriminaalbüroo juht Rainet Juuse sõnul otsib politsei järjest

uusi võimalusi kuidas kasvatada võimalike ohvrite teadlikkust sellest, kuidas pettureid ära tunda ja nad hõlptuluta jätta. „Valvsust ei tohi kaotada, sest kelmid ründavad jätkuvalt aktiivselt inimesi, kellelt raha välja petta. Väga positiivne on aga seejuures, et aina enam jõuab politseile ka teateid kelmuskatsetest, kus inimesed ei ole õngitsuskõne ohvriks langenud ega jaga oma PIN-koodi telefonitsi kõrvalistele inimestele,“ lisas Juuse.

Swedbanki finantskuritegude tõkestamise divisjoni direktor Raul Vahtra sõnul ei helista Swedbanki töötajad ise kunagi klientidele palvega paigaldada arvutisse või telefoni mingit programmi või rakendust. Niisamuti ei küsi Swedbanki töötajad kunagi kliendi käest tema PIN-koodi. „PIN-koodid tuleb hoida vaid enda teada ja sisestada neid üksnes siis, kui klient ise on algatanud tehingu. Pangatöötaja ei kiirusta kunagi klienti ega vaja PIN-koodi tehingu peatamiseks. Reeglina ei räägi kõnepettuste tegijad eesti

Pangatöötaja ei küsi kunagi klientide paroole ja PIN koodi

keelt, päris pangatöötajad räägivad. Saades vene või inglisekeelse kõne n-ö pangast tasub minna helistajaga suhtluses üle eesti keelele. Selle peale katkestavad petturid tavaliselt kohe kõne ära,“ selgitas Raul Vahtra tüüpilisi viise kelmide ära tundmiseks.

Politsei soovitab enda vara kaitsmiseks:

- Ära lae tundmatu inimese palvel oma arvutisse programme (TeamViewer või AnyDesk), mis lubavad võtta üle sinu arvuti.
- Ära edasta võõrale inimesele oma ID-kaardi andmeid, infot isikut tõendavatest dokumentidest, PIN-koodidest, panka sisse-logimise andmeid, fotosid krediitkaardist jms.
- Ära sisesta kellegi palvel oma Smart-ID või Mobiil-ID koodi.
- Igasugune investeerimine ja laenu võtmine tähendab lepingu sõlmimist. Loe kindlasti läbi lepingu tingimused ja pööra tähelepanu võimalikele lisatasudele.
- Kui sulle saabub investeerimispakkumine, mis lubab kiiresti suurt tulu või kõne pangast, mis teatab kahtlasest tehingust kontol, siis ära lase ennast ilusast jutust petta!
- Petukõne saamisel tuleb see kohe lõpetada ja number blokeerida.
- Kui sulle tundub, et oled langenud petturite kätte, kandnud üle raha või edastanud oma isiklikke pangakonto- või kaardi andmeid, siis teavita sellest esimesel võimalusel panka ja võta ühendust politseiga numbril 112.
- Hoiata ja teavita petuskeemidest oma tuttavaid, sõpru ja pereliikmeid.

Koostöös loome turvalisust!

LIIS KRIGUL
PPA kommunikatsiooni-büroo

Rahvaloendus algab rahvastiku-registrist, palun vaata oma andmed üle!

Selle aasta lõpus toimub Eestis rahva ja eluruumide loendus. Kümme aastat tagasi tuli loendaja koju ning ühiselt märgiti muuhulgas üles nii pereliikmete andmed kui ka eluruumide suurus, kõõgi ja vannitoa olemasolu jne. Seekord saame suurema osa vajalikest andmetest e-riigile kohaselt registritest ja küsitluse ankeet saab olema kõigest lehekülj. Rahvaloenduse projektijuht Liina Osila toob välja kõige olulisema, mida loenduse kohta praegu teadma peaks.

Loendus põhineb suures osas registriandmetel

E-riigile kohaselt korraldame loenduse suuresti registreri põhisel. See tähendab, et riik saab pea kogu vajamineva info erinevatest riiklikest registritest. Näiteks rahvastikuregistrist, ehisregistrist, hariduse infosüsteemist. Kokku on loenduse jaoks kasutatavaid registreid ligi 30. Lisaks registritest andmete kokku kogumisele toimub ka valikuuring, mille lühikesele küsimustikule saavad vastata kõik Eesti inimesed.

Esimene käik on rahvastikuregistrisse

Loenduse ja registrite andmete kasutamise eelduseks on, et sealne info oleks ajakohane ja usaldusväärne. Selleks ongi vaja iga Eesti elaniku panust. Kutsume kõiki esimese sammuna rahvastikuregistrist oma andmeid üle vaatama ning ajakohastama oma hariduse, rahvuse, elukoha andmeid ning kontakte. Registreis saab lisada elukohana ka mitu aadressi ehk kui alalisi elukohti on mitu, siis tuleb valida üks neist peamiseks ning ülejäänud aadressid saab esitada lisa-aadressidena. Eesti seaduste järgi tuleks uude kohta kolides end kuni 14 päeva jooksul rahvastikuregistris registreerida ja see kehtib ka rendikorterite puhul. Andmete korrastamine on suur samm eesootava e-loenduse õnnestumiseks.

E-küsimustik avaneb vastamiseks 28. detsembril

Valikuuringusse valitud 60 000 inimesele on küsitlusele vastamine kohustuslik, kuid vastama on oodatud kõik Eesti elanikud. Küsimustikus on mõned küsimused keelte (sh emakeele) oskuse, rahvuse, murrete, religiooni, tervise ja rände kohta. Millegi üleliigse küsimiseks või juba registrites olemasoleva kohta keegi inimesi tülitama ei hakka. Valikuuring on veebis vastamiseks avatud vahemikus 28. detsember 2021–15. jaanuar 2022. Julgustame kõiki seda täitma, iga vastus läheb arvesse ja on väga oluline täpsete tulemuste saamiseks.

Loendusmoment on aasta viimane päev

Üks rahvaloenduse põhimõtteid on ühtne loendusmoment ehk konkreetne kokkulepitud ajahetk, mis seisuga andmeid kogutakse olenemata andmete esitamise ajast või viisist. Eesti loendusmoment on sel korral 31.12.2021 kell 00.00 ehk kõik nii registrite kui ka küsitluse andmed kogutakse selle kuupäeva seisuga ning nii tekib nii-öelda pilt meie rahvastiku, perekondade ja eluruumide seisust just sel ajahetkel. Nii toimides on andmed võrreldavad ka rahvusvaheliselt. Kui perre sünnib laps 31.12.2021 kell 00.15 siis see laps seekordses rahvaloenduses ei kajastu.

Ettevaatust kelmidega

Kõigil tasub olla jätkuvalt tähelepanelik, sest mitmetes riikides on rahvaloenduse tuules ka kelmid aktiveerunud. Ka Eestis võivad pahatahtlike eesmärkidega inimesed paraku rahvaloenduses näha võimalust inimeste kõnetamiseks. Seetõttu tuleb meelde – rahvaloendaja ei küsi kunagi Sinu ID-kaardi või pangaparoole, krediit- või deebetkaardi numbreid, palgainfot. Samuti ei nõuta küsitlemise eest tasu ega ka vastamata jätmise eest ei trahvita. Igasugusest kahtlustest tuleks kindlasti politseile teada anda.

Lisainfot rahvaloenduse kohta saab uurida kodulehelt www.rahvaloendus.ee ning küsida statistikaameti telefonil 625 9300.

RAKVERE VALLA LUMETÕRJUJAD 2021–2022

Ussimäe piirkond (Ussimäe)	AS Eesti Teed, Alvar Paluoja tel 5064 115.
Sõmeru piirkond (Sõmeru, Näpi)	OÜ Rakvere Põllumajandustehnika, Janno Nõmme tel 5076 271.
Vaeküla piirkond (Vaeküla, Raudvere, Rägavere)	OÜ Farmimamma, Mirjam Vesiko, tel 5304 8281; Mart Kivistik; tel 5555 6359.
Kaarli piirkond (Kaarli, Raudlepa, Katku, Koovälja, Nurme, Aluvere)	OÜ Kaarli Farm, Kristjan Mitt, tel 5266 156.
Kohala piirkond (Kohala, Kohala-Eesküla, Rahkla, Muru, Võhma, Jäätma, Soaaluse, Aresi) –	OÜ Männiku Agrofarm, Alari Kutsar, tel 5042 073.
Ubja piirkond (Ubja)	OÜ Männiku Farm, Aleksander Ait, tel 5528 642.
Andja piirkond (Katela, Andja, Toomla)	OÜ Selja Põllumajandus, Meelis Parijõgi, tel 5013 397.
Uhtna piirkond (Uhtna, Varudi-Vanaküla, Varudi-Altküla, Sämi, Sämi-Tagaküla)	OÜ E.K. Partner Grupp, Mirjam Vesiko, tel 5304 8281; Mart Kivistik; tel 5555 6359.
Roodevälja piirkond (Roodevälja, Papiaru, Arkna)	OÜ Roodevälja Uustalu, Ain Altermann, tel 5274 826.
Kõnniteed (Sõmeru, Näpi)	OÜ KAH, Kaido Hein, tel 5810 8703.
Kõnniteed (Ussimäe, Tõrremäe ja Roodevälja)	OÜ KAH, Kaido Hein, tel 5810 8703.
Kergliiklusteed (Veltsi - Tõrremäe - Lepna - Tõrma)	OÜ RKAMD Ehitus, Tormi Merila, tel 5300 2086.
Veltsi piirkond (Veltsi, Kloodi, Paatna, Karivärava, Kullaaru, Päide, Tõrremäe)	OÜ Roodevälja Uustalu, Ain Altermann, tel 527 4 826.
Lepna piirkond (Lepna, Kõrgemäe, Tõrma, Taaravainu, Tobia)	OÜ Lepna Ehitus, Kaarel Kilki tel 5389 0108.
Karitsa piirkond (Karitsa, Levala, Eesküla, Järni, Mädaepa)	OÜ Lepna Ehitus, Kaarel Kilki tel 5389 0108.
Lasila piirkond (Lasila, Karunga, Järni)	OÜ Vilpo, Heiki Kudi, tel 514 4546.

Volikogus otsustati

11. novembril

- Rakvere valla valimisjaoskonna otsusega valida Rakvere vallavolikogu esimeheks Peep Vassiljev ja volikogu poolt vallavolikogu aseesimeheks Peeter Kalda.
- Kuulata ära vallavalitsuse lahkumispalve.

17. novembril

- Valida Rakvere vallavanemaks Maido Nõlvak ning kinnitada tema töötasu.
- Kinnitada Rakvere vallavalitsuse koosseisu suuruseks 6 liiget: vallavanem, abivallavanem ja neli liiget.
- Moodustada Rakvere vallavolikogu alatiste komisjonidenä: revisjonikomisjon; eelarve- ja arengukomisjon; majandus- ja ettevõtluskomisjon; haridus- ja noorsootöökomisjon; sotsiaalkaitse komisjon; kultuuri- ja spordikomisjon; keskkonnakomisjon ja kinnitada nende esimehed ning aseesimehed.
- Kinnitada vallavolikogu liikmetele, vallavolikogu alatiste komisjonide liikmetele ja vallavalitsuse liikmetele makstavate hüvitiste suurus.

Vaekülas muutub vee ja reovee hind

1. jaanuaril 2022 hakkavad Vaeküla piirkonnas kehtima uued veevarustuse ja reovee ärajuhtimise hinnad:

- tasu võetud vee eest: 1, 20 eurot/m³
 - tasu ärajuhitava reovee eest: 1,35 eurot/m³
- Hinnad sisaldavad käibemaksu. Abonenttasu ei ole.

Alus: Rakvere vallavalitsuse 10.11.2021 määrus 12

Vallavalitsuses otsustati

3. novembril

- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kokku summas 1134 eurot.
- Tasuda Rakvere valla riskigruppi kuuluvate õpilaste psühholoogilise teenuse eest.
- Võtta vastu Wesenberg OÜ poolt koostatud Sõmeru alevikus Niidumäe kinnistu detailplaneering, korraldada selle avalik väljapanek 22. november – 5. detsember 2021 Rakvere vallamajas ja Sõmeru raamatukogus.
- Anda luba jäätmemahuti harvemaks tühjendamiseks.
- Koostööstada puurkaevu rajamine Sõmeru alevikus Niidumäe kinnistul.
- Mitte eraldada toetust MTÜle Lääne-Virumaa Suurte Perede Ühenduse projektile „Lääne-Virumaa Suurte Perede Ühenduse XXIII suvekool“ läbiviimiseks summas 300 eurot.
- Kinnitada mittetulundusühingute projektitoetuste kasutamise aruanded: Rakvere Valla Palliklubi „Osalemine vabariiklikel käsipallivõistlustel“ summas 351; Uus Uhtna „Külapiidu, kõik ametid on head“ summas 680; Ubja Külaselts Linda „Ubja kogukonna multifunktsionaalse liivaväljaku rajamine“ summas 436,57 eurot.
- Tunnistada riigihanke nr 241522 „Sõmeru noorte loodus- ja tehnikamaja laienduse ehitustööd“ edukaks pakkujaks OÜ Restaure, kui kõige madalama kogumaksumusega pakkumuse esitaja ning sõlmida temaga töövõtuleping.
- Tunnistada edukateks pakkujateks, väljakuulutamiset läbi rääkimistega hankemenetluses „Rakvere valla teede lumetõrje 2021–2024“ madalaima pakkumise teinud pakkumused Vaeküla piirkonnas Farmimamma OÜ, Uhtna piirkonnas E.K. Partner Grupp OÜ ja kergliiklusteedel (Veltsi-Tõrremäe-Lepna-Tõrma) RKAMD Ehitus OÜ ja sõlmida nendega töövõtuleping.
- Määrata kompensatsioon isikliku sõiduauto kasutamiseks Uhtna hooldekodus.
- Tunnustada valla tänukirjaga Uhtna põhikooli juhiabi Kaja Karitsat kauaaegse ja südamega tehtud töö eest.

10. novembril

- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kokku summas 350 eurot.
- Paigutada Uhtna hooldekodusse abivajav isik.
- Esitada avaldus Viru-Maakohtule eestkostele määramiseks.
- Tasuda abivajava isiku psühholoogilise nõustamisteenuse eest.
- Nõustada katastriüksuste jagamisega vastavalt maakorralduskava plaanidele ning määrata moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed: Kõrgemäe külas Paasiku katastriüksuse jagamisel Paasiku ja Kivipõllu katastriüksused sihtotstarvetega maatulundusmaad; Arkna külas Arkna pumpla katastriüksuse jagamisel Jõekalda 10 tootmismaa ja Jõekalda 10a üldkasutatav maa.
- Anda luba jäätmemahuti harvemaks tühjendamiseks.
- Jätta rahuldumata isiku avaldus liikluspiirangu kehtestamiseks Jupri teel Karitsas.
- Anda kasutusload: vee- ja kanalisatsioonitorustikule Tiigi 2a Sõmerul; kaugküttetorustikule Jõe tn 6, Raua tn, Tiigi tn 2, Aasa

tn 3, Aasa tn 5, Jaanitule, Aia tn 1, Puiestee tn 2, Tiigi tn 4e/Tiigi tn, Põllu tn 3), Põllu tn 3b, Põllu tn 7, Põllu tn 7a, Põllu tn 9, Jõe tn L1, Tiigi tn 2b, Tiigi tn 6 Sõmerul; kuur-katusealusele Voore tn 4 Näpil.

17. novembril

- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kokku summas 647 eurot ja tasuda abivajava isiku raviteenuse kulud kokku summas 600 eurot.
- Paigutada abivajav isik Uhtna hooldekodusse.
- Toetada Rakvere Kergejõustikuklubi ViKe kolmepäevase Jõulu võistluse korraldamist summas 150 eurot.
- Eraldada toetust MTÜle Suusaklubi Telemark projekti „Baltic cup Druskininkai 17.-22. november 2021“ läbiviimiseks 364 eurot.
- Kinnitada Uhtna raamatukogu lahtioleku kellaajad alates 01.01.2022.
- Määrata Rakvere valla esinduskollektiivid 2021/2022. hooajaks.
- Kinnitada mittetulundusühingute toetuse kasutamise aruanded: MTÜ Andja mõisa tuuleveski „Rakvere vallas asuvale riiklikule kultuurimälestisele suunaviida paigaldamine ja tellimine“ summas 450; Rakvere Valla Palliklubi „Eesti MV rannakäsipallis, treeningpäevad Samblamäel“ 347 ja „Lääne-Virumaa Kossuliiga“ 1310 eurot.
- Anda ehitusluba üksikelu püstitamiseks Nastiku tn 2 Ussimäel.
- Anda kasutusluba LPG gaasipaigaldisele Lauri ja Jahvataja kinnistutel Tõrmas.
- Võimaldada Uhtna hooldekodu töötajatele kriisiperioodil tööl olles hooldekodu köögist tasuta toit alates 15.11.2021.
- Jätta rahuldumata MTÜ Arma Hipoteraapia- ja Ratsakeskuse esitatud taotlus huvihariduse summa suurendamiseks ja õpilase lisamiseks nimekirja.

24. novembril

- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kokku summas 331 eurot ja tasuda abivajava isiku tervise- ja transporditeenuse eest.
- Esitada Viru Maakohtule taotlus eeskostja määramiseks.
- Esitada Rakvere valla 2022. aasta eelarve projekt Rakvere vallavolikogule.
- Anda luba jäätmemahuti harvemaks tühjendamiseks talvisel perioodil.
- Kinnitada MTÜ Pistrik toetuse kasutamise aruanne „Klassikas on kunst“ summas 549,42 eurot.
- Kinnitada Rakvere valla munitsipaalvõrkude ja lasteaedade õpilaskoha arvestuslik maksumus ühe õpilase/lapse kohta 2022. aastal.
- Mitte eraldada toetust sportlasele hobuse soetamiseks.
- Määrata Karivärava külas Laanemõisa, Laanemõisa tee ja Mesikäpa katastriüksustel asuvale liikluspinnale kohanime Laanemõisa tee.
- Anda ehitusluba puurkaevu rajamiseks Sinilille kinnistule Kariväraval.
- Eraldada reservfondist 4111,69 eurot Sõmeru keskusehoonele generaatoritoite- ja vooluvõtupistikute paigaldamiseks välisseinale.
- Tagastada eraisikule hoonestusõiguse tasu.

Rakvere vald osaleb rahvatervise valdkonna võimekuse suurendamise projektis

20. oktoobril kohtus Tervise Arengu Instituut (TAI) Rakveres Lääne-Virumaa kohalike omavalitsuste esindajate, mentorite ning maakonna rahvatervise spetsialistiga, et startida üheskoos teekonnal, mis loob piirkonnale tervikliku ülevaate rahva tervisest ning heaolust. Lääne-Virumaal alustavad rahvatervise võimekuse arendamisega neli valda: Haljala, Vinni, Rakvere ning Viru-Nigula vald.

Uutele liitunud anti julgustuseks ülevaade 2020. aasta pilootprojekti raportist. Põlva ja Rõuge valla näitel prooviti läbi teenusedisaini põhimõtete kasutamine suurendada omavalitsuse võimekust rahvatervise probleemide ennetamisel. Pilootprojekti raames saadud õppetunnid

on heaks teejuhiks nüüd alustanud omavalitsustele. „Mul on väga hea meel, et Lääne-Virumaalt tuli neli tublit ja hakkamist täis omavalitsust kaasa, neid ootab ees mitmeaastane koostöö. Loodan, et järgmisel aastal ee arv suureneb. Olen eriti põnevil, sest näen neid protsesse ka Lääne-Virumaal elanikuna mitme nurga alt. Me soovime, et rahvatervise teemad saaks kohalikes omavalitsustes olulisteks, mis kajastuks ka nende arengukavades ning poliitilistes otsustes. Näeme võimalust koostöös nendega ka ise õppida ja areneda,“ kiitis esimesi kogemusi TAI paikkonnas ja töökohtade valdkonnas vanemspetsialist Kaidy Aljama.

Kohtumise järgselt töid kohalikud omavalitsused

välja, et nad näevad endi kasuna vabadust ise otsustada, millistele neile olulistele probleemidele keskenduda.

Murekohtade kaardistamisel, analüüsil ning tegevusstrateegia koostamisel on abiks nii mentorid Krista Pegolainen-Saar ja Ülle Laasner, maakonna rahvatervise spetsialist kui ka TAI enda spetsialistid. Vastavalt kohalike omavalitsuste vajadustele pakutakse protsessi käigus erinevaid koolitus- ja arenduspäevi.

Kõnealuseid tegevusi rahastatakse Norra toetusest 2014–2021 finantseeritud projektist „Rahvatervise valdkonna võimekuse ja kompetentside suurendamine kohalikes omavalitsustes“

Tervise Arengu Instituut (TAI) kohtus Rakveres Lääne-Virumaa kohalike omavalitsuste esindajate, mentorite ning maakonna rahvatervise spetsialistiga.

KÄSITÖÖ NÄITUS – MÜÜK
13-17 DETSEMBER
LEPNA RAAMATUKOGUS

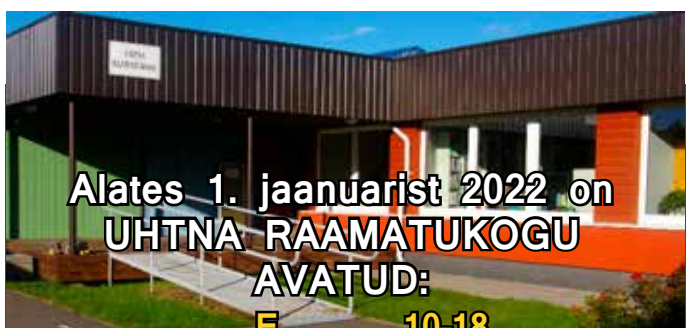
E, T, N, R 10:00-18:00, K 12:00-19:00
 1-8 detsember võtame vastu käsitsõimeistrite töid
 Täpsem info Rakvere Valla Sõnumid NR 11 ja raamatukogu FB lehel
 Toetage oma koduvalla käsitsõimeistrite töid ostmisega
 Raamatukogu tel: 3233617

6. jaanuaril kell 18
 lõpetame jõuluaja
 Rakvere vallas

KOLMEKUNINGAPÄEVA KUUSELÖKKEGA

Ära vii oma jõulupuud prügilasti, vaid too see ühisesse
 lõkkesse Sõmeru Puiestee tänava äärsele haljasalale

Alates 1. jaanuarist 2022 on
UHTNA RAAMATUKOGU
AVATUD:

E 10-18
T, K, N 10-17
R 8-15

5. detsembril kell 11
 Sõmeru keskusehoones
RAKVERE VALLA KODUSTE
LASTE JÕULUHOMMIK

Kes ei saa sel päeval
 osaleda, saavad paki
 kätte kuni 22. detsembrini
 Rakvere vallavalitsusest.
 Info tel 3295 944.

Aeg teil leevendagu leina,
 aidaku pühkida pisarad.

Mälestame

GALINA MUREL 04.07.1974–12.11.2021 Päide
 ELLA TALU 24.11.1930–14.11.2021 Torma
 ELIISE-JOHANNA KALLEND 19.05.1933–03.11.2021 Roodevälja
 AIME UIBU 06.07.1939–06.11.2021 Ubja
 VIKTOR KAALESTE 11.07.1938–29.10.2021 Sõmeru
 JÜRI LOIT 27.05.1941–21.10.2021 Sõmeru
 KATRIN MAASIK 16.11.1961–23.11.2021 Raudlepa

Aasta-
lõpu-
pidu

18. detsembril **kell 18**
 Sõmeru keskusehoones

Külas ansambel
Bessenova
 tantsutrupp
Zahira
 Õhtu juht
Taru Sõmeru

Üllatused. Pilet 15
 Laudade broneerimine tel 5336 4604 (Siiri)

Rakvere valla lahtine
LAUATENNISE MEISTRIVÕISTLUS
18. detsembril 2021
KELL 11.00

Sõmeru Noortekeskuses, Tiigi 2 Sõmeru.

Oodatud kõik huvilised noored ja
 täiskasvanud,
 nii algajad kui ka edasijõudnud

Registreerimine ja info: Pekka Laidinen
 tel: 52 72 757
 e-post: pekkalaidinen@gmail.com
 või
 Sõmeru Noortekeskus
 tel: 5301 5577
 e-post: oxana@rakverevald

 Rakvere vald HARIDUS- JA NOORTEAMET

*Eks need pisiõnne killud
 ongi elu kaunis sisu,
 mida omandades järjest
 enamaks saab elu sisu.*

Õnne rastsündinud vallakodanikud

SEBASTIAN LAUBHOLTS Vaeküla
 KASPAR RANDALAINEN Sõmeru

*Las sünnipäev toob kaasa päikesekulda
 ja õnnesoore südamlikke häid.
 Mis sest, et noorusesse tagasi ei tulla
 ja ainult mälestuses vanu radu käid.*

Õnnitleme detsembrikuu
juubilarid ja sünnipäevalisi

92. sünnipäeval
 VILMA SEIDELBERG Sõmeru
 LINDA SILLA Ussimäe

91. sünnipäeval
 MEINHARD NIRK Sõmeru

90. sünnipäeval
 PAUL TÖNNOV Ubja

88. sünnipäeval
 ADELE ABEL Arkna

87. sünnipäeval
 VALENTINA GALITŠEVA Raudlepa

86. sünnipäeval
 ANTS REMMELG Arkna

85. sünnipäeval
 EVI RENSER Varudi-Vanaküla

84. sünnipäeval
 MAI SIIM Tõrremäe
 ANTS PIHLAK Lepna

83. sünnipäeval
 LEIDA ELM Karunga
 TÕNIS NURK Aluvere
 LUULE LEIPALU Veltsi
 MARIA KOZLAKOVA Vaeküla
 EVI JÄRV Kaarli

82. sünnipäeval
 LUULE METSAR Ubja

81. sünnipäeval
 JELENA ADLI Kohala
 HELMI SÕTŠOVA Vaeküla
 ANTS MALMBERG Uhtna

80. sünnipäeval
 HELLE NÕLVAK Varudi-Vanaküla
 EPP VÄLJA Sõmeru
 LINDA LAURI Sõmeru
 MARI TRUUPÖLD Tobia

75. sünnipäeval
 MATI AASMÄE Tõrremäe
 ELLE SIIRAKI Näpi
 TÕNIS KELDSAR Ussimäe
 MILVI RAUDLA Sämi
 MALL OTSING Jäätma
 TÕNU VEIKE Taaravainu

70. sünnipäeval
 UUDU TALI Sõmeru
 MARET SIRVEL Mädaapea
 MAIRE DREIFELDT Taaravainu
 ANNE BAUMAN Uhtna

